

Tudi Ogrska zahteva orožje - Evropsko mnenje o Chicagi

ZA NEMČIJO PRIŠLA OGRSKA IN ZAHTEVA PRAVICO ENAKOPRAVNOSTI V OROŽJU S SOSEDNIMI DRŽAVAMI. — NEMČIJA IN ITALIJA JO PODPIHUJE. — AVSTRIJA NE BO ZAHTEVALA VEČ OROŽJA.

Budapest, Ogrska. — Iz dobro poučenih krogov se slišijo vesti, da bo Ogrska šla po poti Nemčije in bo enako kakor ta tudi ona zahtevala pravico, da se lahko oboroži v obsegu, kakor so oborožene njene sosedice. Ako se ji ta pravica ne bo priznala, se tudi ona, enako kakor Nemčija, ne bo udeležila razorožitvene konference, ki se o tvori ta teden v Ženevi.

Med ogrskim prebivalstvom prevladuje mnenje, da se mora ta dežela postaviti v isto vrsto z Nemčijo. V bivši vojni ste bili zavezanci in ste obe med premaganimi državami. Ako se torej Nemčija oprosti od drugih držav od njenih trdih obveznosti, ki so jih ji naložile mirovne pogodbe, je Ogrska upravičena, da se z njo enako postopa. Nemčija in Italija baje dajete Ogrski korajžo, da je zavzela tako stališče.

Trianonska mirovna pogodba dovoljuje Ogrski, da sme imeti skupno ne več kakor 35.000 mož močno armado. Kakor pa tujezemski opazovalci trde, je že zdaj ogrska armada dvakrat močnejša, kakor ji je dovoljeno. Tudi obstaja resni dvom, da bi ogrske finance dopuščale, da bi država mogla pomnožiti svojo oboroženo silo v taki meri, da bi bila kos armadam sosednjih držav, tudi, ako bi ji bilo dovoljeno neomejeno oboroževanje. Čehoslovška, Rumunija in Jugoslavija, ki mejijo na Ogrsko, imajo namreč vojaške sile, ki skupno štejejo okrog pol milijona mož, poleg tega pa tudi veliko število aeroplanov, težke artilerije in tankov.

Avstrija, ki je do konca vojne tvorila z Ogrsko eno državo, pa nima nasprotno nikake vloje, da bi zahtevala za se večjo armado. Današnja oborožena sila Avstrije šteje okrog 18.000 mož, kar ni takorekoč nič več, kakor navedna policijska sila. Avstrijci pa so popolnoma zadovoljni s tem številom vojaštva in nimajo nikakega namena, da bi zahtevali kaj več. A tudi, če bi hoteli povečati svojo armado, bi jim to ne bilo mogoče, ker bi jim finance ne dopuščale.

VIŠJA PIVOVARNIŠKA ŠOLA

New York, N. Y. — Nekdaj slavna akademija pivovarstva Zed, držav bo ponovno odprla svoja vrata prihodnji mesec. Ta višja šola za pivovarstvo je obstajala od leta 1882, a je prenehala poslovati, ko je v Ameriki zavladal Volstead. Zdaj pa vodstvo po vseh znamenjih vidi, da ne more biti več daleč čas, ko bo umetnost izdelovanja piva zopet prišla v poštev, in je zopet poklicala svoje profesorje in službo. Šola je do zdaj prejela več sto prošenj učencev, vendar pa jih sprejme le malo število. V poštvenim pismu pridejo samo sinovi pivovarjev in izvežbanih izdelovalcev piva, ki so bili v tem poslu najmanj deset let.

SLAB GLAS O CHICAGI

Inozemstvo misli o Chicagi, da nosi tukaj vsak prebivalec svojo lastno strojno puško stalno s seboj.

Chicago, Ill. — Župan Cermak, kateremu je tukajšnje prebivalstvo priredilo ob njegovem povratku iz Evrope pretekli teden sijajen in navdušen sprejem, je prosil tukajšnje zvezo pravnikov, naj sodelujejo z njim, da očistijo Chicago zločinskih elementov. Povedal jim je ob tej priliki, na kako strahovito slabem glasu je Chicago v inozemstvu, da o tem mestu krožijo naravnost goro-stasne vesti.

Tako, pravi Cermak, so ga v Londonu vprašali, kje ima svojih 150 mož telesne straže, ki ga varujejo pred gangsterji. Vprašali so ga, kje ima svojo strojno puško in kolikokrat so jo streljali nanj. Nadaljnje vprašanje, ki so mu ga stavili v Londonu, je bilo, kako se bo mogla v Chicagi vršiti svetovna razstava, ko je mesto vendar popolnoma skrahirano, ko so šole v njem zaprte, učiteljstvo in policija neplačani, in ko je v splošnem tako neznansko zločinsko mesto.

Cermak jim je odgovoril, da je bilo v Chicagi zadnje leto manj zločinov, kakor kdajkoli tekom zadnjih deset let, in to kljub veliki brezposelnosti, ko je več kakor polovica delovnih moči brez dela, in kljub temu, da je število policistov znatno manjše kakor je bilo prej. Veliko policistov je bilo odpuščenih in izpraznjena mesta se niso zasedla. Kar pa je policistov ostalo, delajo ti s podvojenim čuječnostjo. Poleg tega se številu deportiranih inozemskih zločincev stalno veča in s tem se Chicago čisti.

Da je prišla Chicago v tako slab glas, je po Cermakovem mnenju krivo to, ker se vsak zločin, ki se izvrši, preveč razglasa od časopisja. Po evropskih mestih za mnoge velike zločine občinstvo sploh ne izve, kajti tam je policija mnenja, da je to zadeva, ki se tiče le policije in tistih, ki so neposredno prizadeti, in časopisje ne izve ničesar, dočim se v Chicagi vsak zločin razglasa na prvi strani z debelimi črkami.

KANDIDAT ZA MALE INVESTORJE

Moline, Ill. — Demokratiški kandidat za gubernorja v Illinoisu, sodnik H. Horner, je pretekli teden v svojem govoru povdarjal, da bo poskrbel, ako bo izvoljen, da se bo več pozornosti in skrbi obrnilo malim investitorjem. Zadnji čas je, je dejal, da država kaj stori, da se ne ponovijo taki polomi, kakor so jih doživela Insulova podjetja, pri čemer je bilo na tisoče malih investitorjev do kosti oguljenih.

"VISOKOLETEČA" ŽENSKA

Dekle, ki kaže na sliki tako veseli obraz, je francoska letalka Maryse Hiltz, ko je pristala v Villacoublay, Francija, potem, ko je dosegla rekord za najvišji polet za ženske. Vzpela se je namreč v zrak 33,464 čevljev visoko, s čimer je posekala znano ameriško letalko Ruth Nichols.

UPANJE ZA MID-WEST UT.

Stanje Middle West Utility ni popolnoma obupno.

Chicago, Ill. — Kakor izjavljajo federalni upravitelji drugega ogromnega Insulovega podjetja, Middle West Utility, je upanje, da se bo moglo to podjetje še rešiti popolnega propada. Občinstvo je vanj investiralo okrog 260 milijonov dolarjev. Premoženje podjetja je točasno še toliko vredno, da bi se moglo nadaljevati s poslovanjem, ako ne bodo namreč upniki prenelo pritiskov. Middle West je poslovalo z obratnim kapitalom nad milijard dolarjev in je imelo posredno ali neposredno pod seboj naj dvajset drugih podjetij.

REVNI POLICISTI

Valparaiso, Ind. — Dva policista bi bila rada zasledovala tatove, ki so ukradli avto. Na žalost pa jima to ni bilo mogoče, kajti ukradeni avto je bil last policistov. Zlikovca sta ga jima izpred nosa potegnili.

LETNO ZBOROVANJE STAVBINSKEGA DRUŠTVA

Chicago, Ill. — V petek zvečer se je vršilo letno zborovanje delničarjev tukajšnjega stavbinskega in posojilnega društva "Slovenski dom". Na zborovanju je dosedanji predsednik, Mr. Martin Kremesec, kakor tudi drugi odborniki, povdarjali, kako težkoče ima organizacija, ker se vsled pomanjkanja gotovine ne more vsem proslilcem za denar tako ugoditi, kakor bi se želelo. Z malo potrpljenja od strani proslilcev pa bo tudi to počasi premagano, zlasti še, če dobi društvo posojilo od nove vladne banke, ki bo 15. oktobra pričela poslovati v Evanstonu, kakor je omenil odbornik Mr. Leo Jurjovec. — Volil se je nato ves novi odbor, in sicer vsled tega, ker se je število odbornikov znižalo od dvanaest na devet. Izvoljeni so bili sledeči: Za tri leta Jos. Zupančič, Leo Jurjovec, Fr. Kozjek; za dve leti Andrew Glavach, Frank Kosmáček, Joe Kukman; za eno leto John Petrovič, Frank Banič in Anton Dular.

KRIŽEM SVETA BOLIVIJSKE ČETE V STISKI

Tokio, Japonska. — S tukajšnjega letališča se je v soboto dvignil nemški letalec von Gronau, da nadaljuje s svojim poletom okrog sveta. Kakor znano, je letalec do zdaj preletel Atlantik, Ameriko in Pacifik.

Rim, Italija. — V tukajšnjih državnih ladjedelnicah je bilo ravnokar izgotovljeno brodogradje za državo Perzijo, ki bo s tem dobila svoje prvo brodogradje. Obstoji iz dveh večjih in dveh manjših oboroženih čolnov.

Atene, Grčija. — Vlada je poslalo na otok Krf eno bojno ladjo z vojaštvom, ker se tam kaj pripravljajo na monarhistični puč. Nameravajo namreč odpraviti demokratično ustavo, ako dobe pri volitvah 25. septembra monarhisti večino.

MEHIKA PRAZNUJE SPO-MIN NEODVISNOSTI

Mexico City, Mehika. — Tukajšnja republika je praznovala pretekli teden 122. obletnico, odkar je dosegla svojo neodvisnost. To obletnico je obhajala z navadnimi vsakoletnimi proslavami, ki trajajo tri dni in katere odprvi predsednik republike sam.

HIŠO UKRADLI

Kansas City, Kans. — Ako ti kdo izmakne par dolarjev, se nikar ne razburjaj preveč; vedno namreč, da bi ti lahko ukradli še več, namreč celo tvojo hišo, ako jo imaš, ti bi utegnili odnesti. Zgodilo se je v tem mestu, da je izginila velika zidana hiša s sedmerimi stanovanji. Ista usoda bi bila kmalu doletela še neko drugo poslopje, a je policija slučajno naletela na to. Nekaj delavcev je hitelo z razdiranjem prazne 16 stanovanjske hiše in z vso naglico so odvažali opeko. Sumljivo se je zdelo to policistom, ki so se pripeljali mimo, ker niso videli nobenega vzroka, zakaj bi se moralo to poslopje razdreti; stvar so podrobneje preiskali ter našli, da gre za navadno tatvino. Neki kontraktor je namreč najel delavce, da so razdrli prazne hiše, kjer so kako našli, in je material nato prodal.

Obkoljenim Bolivijcem preti lakota.

Asuncion, Paragvaj. — Kakor govore tukajšnja poročila, gre v bojih za sporno ozemlje Chaco bolivijskim četam skrajno trda. V trdnjavi Boqueron so paragvajske čete obkolile 1500 Bolivijcev, katerim zdaj ne preostaja drugega kakor, da se ali podajo, ali pa poginejo lakote. V tej sili so Bolivijci napravili že več obupnih izpadov, da bi si priborili izhod, a brez uspeha. — Zadnje vesti govore, da je Bolivija pripravljena, skleniti s sovražniki premirje.

NEPRIČAKOVANO DARILO

Zastopnica našega lista iz West Linn, Ore., Mrs. Mary Plantan, nas je pretekli teden presenetila z nenavadnim darilom. Uredništvu je namreč poslala škatlo lepega hmelja, ki ga pridelujejo tamkaj. Pošiljateljica pravi, da dobiijo tamkaj za funt očiščenega hmelja po en cent, kar je po našem mnenju vsekakor zelo malo, ako se upoštevajo trud in čas, ki ga to delo zahteva. — Dragi prijateljci se za dar najlepše zahvaljujemo; še bolj vesel bi pa morebiti bili darila, ako bi ga prejeli že vsega pripravljene za uporabo, v steklenicah namreč.

ZOPET NOV REKORD

London, Anglija. — Angleški letalec Cyril Uwins je v petek posekal vse svetovne višinske rekorde, ko se je s svojim aeroplanom dvignil v višino skoraj 45.000 čevljev. Prejšnji rekord je imel ameriški letalec A. Soucek, ko je leta 1930 dosegel višino nekaj nad 43.000 čevljev. Uwins je za dviganje porabil več kakor dve uri. Opremljen je bil seveda z vsemi pripravami za zalogo kislice. Dosegel bi bil morebiti še večjo višino, a se je moral spustiti navzdol, ker mu je pohajal gasolin.

Katoliški Slovenci oglašajte svoje prireditve v "Amerikanskem Slovencu"!

Iz Jugoslavije.

KRATKA SREČA REVNEGA KMETA Z NAJDENIMI CEKINI IN SREBRNIKI. — NESREČEN MLADENIČ, KI JE ŽE 12 LET V POSTELJI, SE PEČA S SLIKANJEM IN RISANJEM. — SMRTNA KOSA. — RAZNE VESTI.

Zaklad v votlem drevesu

V vasi Slivice blizu Vranja v Srbiji se je koncem avgusta raznesla vest, da je kmet Stanojko Stojičič kar čez noč obogatel. Vsakovrstne vesti so se širile iz ene vasi v drugo, dokler ni prišla vsa stvar na ušesa oblastem, ki so se začele za stvar zanimati. Zlasti so se oblastva zanimala, ker je neki sosed omenjenega kmeta pripovedoval, da je Stojičič gotovo našel oni denar, katerega je v začetku svetovne vojne skrnil njegov stric, ko je bežal pred Bolgari, ki so ga pa dohiteli in ubili. Kmet je oblastnim organom pokazal nekaj zlatnikov in srebrnikov. Rekel je, da je ves ta denar našel pred nekaj dnevi, ko je prevzel svoj delež občinskega gozda in posekal staro bukev, ki je imela votlo deblo. Sam je bil pri delu in ko je zasekal parkrat v suho deblo se je iz votline na njegovo veliko začudenje zakotalilo nekaj svetlih zlatnikov. V votlem storu je bilo še več zlatnikov in srebrnikov, katere je potem spravil v torbo, v kateri si je prinesel malico. Ko je svoje delo opravil in zvozil drva domov, je še enkrat prišel v gozd in skrbno pregledal stari stor, v katerem je našel še nekaj denarja. Denar je nekaj časa skrival, nakar je vnovič nekaj zlatnikov in prišel popravljati svojo revno bajto. Ugotovilo se je, da je potek, da je najdeni zaklad plen nekih roparjev, ki so ga še davno pred vojno skrili tja, še v dobi kralja Milana Obrenovića. — Kratko je bilo kmetovo veselje nad najdenim zakladom in ker ni najdbe pravčasno prijavil, bo morda še ob delež, ki mu po zakonu pripada.

Dvanaest let že ni hodil

V Kranj na Gorenjskem večkrat prideta dva nesrečnega, eden hrom, drugi pa slep. Drug drugemu pomagata in slepi vozi hromea na dolgem vozičku, hromi pa slepemu kaže pot. Oba sta doma s Primoskovega pri Kranju. Slepčec je star že 50 let in je slep že od otroških let. Kljub vsem svojimi slemenostim opravlja Primoskovljan s pomočjo svojih potovke in jim vse kar mu naročijo prinese iz Kranja. Veliko zanimivejši je hromi revež Franc Fende, po domače Vrečkov Francelj, ki je star 32 let. Pred 12 leti se je šel vroč kopati v Kokro in že naslednjega dne so mu noge odpovedale, da se je le še s težavo povlekel do Kranja k zdravniku, ki mu pa ni mogel pomagati in tudi v bolnici mu niso mogli rešiti nog. Polagoma je popolnoma oslabil in tudi sedaj more ležati le vznak, s popolnoma stegnjenimi nogami, tudi glave ne more na nobeno smer premakniti. Edino roke ima še precej zdrave. Nekaj časa se je kratkočasil s knjigami, potem je začel kar po svoje risati in slikati, kar

mu sedaj že prava dobro gre. Ves okraj ga pozna in ni skoraj spominske knjige, da bi ne bila katera njegova slika notri. Tudi nekaj oljnatih slik je že napravil. Poleg tega dela pa tudi načrte za stanovanjske hiše in dvonadstropne stavbe. Samo letos je izdelal že nad 30 načrtov in mnogo hiš je zgrajeno po njegovih načrtih. Vse potrebnosti mu pa iz Kranja prinese slepi Jernej, s katerim sta velika prijatelja. — Nesreča ju je združila.

Jernejev semenj

Jernejev semenj v St. Jerneju je bil letos kakor poročajo, prav mračen. Bil je sicer dobro obiskan in bilo je veliko živine, ki pa ni imela skoro nobene cene in tako se kupčija ni mogla razviti. Mesarji in prekupčevalci pač vedo, da je kmet pridelal malo krme in je prisiljen prodajati, zato so pa skušali izrabiti njegov žalostni položaj.

Smrtna kosa

V Moravcih je umrl Alojzij Špindler, posestnik-prežitkar. — V Mariboru je umrla Marija Weiss, soproga kamnoseka stara 48 let. — V Ljubljani je umrla Ana Bezla žena posestnika in trgovca iz Vrbljenj pri Tomišlju. — V Škofji Loki je umrl Alojz Starman, doma s Trate.

Krava je izginila

Posestnik Seničar v Smolenji vasi pri Novem mestu, je redil kravo z namenom, da jo proda na sejmu. Ko jo je hotel gnati v Novo mesto, na sejem, je našel zjutraj hlev prazen in o sivki ni bilo duha ne sluha.

Cvetje na Dolenjskem

Ob cesti ki pelje iz Novega mesta na Grm, je ob desni strani lep sadni vrt. Na tem vrtu, tako poročajo, sta pričeli koncem avgusta cveteti dve mladi jablani. — Pač čudo narave.

Nesreča

Prispravljanju sena se je težko ponesrečila posestnikova hči Ivanka Nosanova iz Ribnice, ko je padla z voza. Spravili so jo v ljubljansko bolnico.

201 uro je plesal

21 letni Hercegovac Peter Božić je hotel tako dolgo plesati, da doseže svetovni rekord. Seveda se mu namena ni posrečila in je vzdržal komaj 201 uro, nakar so ga morali oddati na zagrebško kliniko v oskrbo. Plesal je v Zagrebu.

Dobili so tičke

Že lansko leto je bilo posestnici Kati Plohoval iz Ptuja ukradeno nad 150 litrov vina. Letos so pa orožniki izvohali, da sta to napravila brata Alojzij in Konrad Zorc iz Mestnega vrha.

Najzanimivejše vesti so v An. er. Slovencu; čitajte ga!

AMERIKANSKI SLOVENEČ

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891. The first and the oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891. Izdaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoov po praznikih. Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays. Izdaja in tisk: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 5544. Published By: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon CANAL 5544.

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75

POZOR!—Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Revolucija v Španiji

V februarju 1873 je španska ustavodajna skupščina po uspeli revoluciji z veliko večino ustanovila špansko republiko. Republika se je držala ravno dve leti. Nato je neki general razgalil parlament, drug general je oklical zopet monarhijo in postavil na prestol Alfonza XII., očeta odstopivšega španskega kralja Alfonza XIII. Španija je klasična dežela vojaških vstaj.

Tudi te dni je na enak način španska republika preživljala nevarne ure. Ze delj časa se je govorilo in pisalo, da tam ni vse v redu. Pred kratkimi meseci so odkrili cel arzenal orožja, o katerem se ni nikdar točno izvedelo, ali pripada monarhistom ali komunistom. Toda pri revolucionarnih poskusih v Španiji med tema dvema ekstremoma ni delati velike razlike. Kadar so komunisti pripravljali kak udar ali generalno stavko, se je vedno v Madridu domnevalo, da imajo tudi monarhisti svoje prste vmes, in narobe. Dejstvo pa je, da se španska fevdalna aristokracija, ki je še pred dobrim letom bila absoluten gospodar v državi, ni mogla nikakor živeti v nove razmere in da doma in v inozemstvu neprestano rovari proti obstoječemu redu. Agrarna reforma je tem krogom odvzela ogromna veleposestva in s tem glavni vir dohodkov, reforma vojske jih je pa iztisnila iz armade in s tem z odločujočega položaja v državi. Izrečno je treba poudariti, da tem krogom ne gre morda za monarhijo kot tako, marveč le za moč in privilegije. Ako bi monarhistični režim izvedel agrarno in vojaško reformo, bi se generali in fevdalci ravno tako puntali proti njemu, kakor se punjajo sedaj proti republiki.

Neuspeli puč je tipičen primer proslulih španskih "pronunciamentov". Izšel je iz vojske ali bolje rečeno, iz kroga nekaterih užaljenih visokih oficirjev. Španska armada je ostala v republiki, kakor je bila v monarhiji, sicer najvažnejši, obenem pa tudi najbolj nezanesljiv činitelj notranje politike. Kljub splošni vojaški obveznosti španska armada ni nikdar bila prava narodna vojska, temveč bolj nekaka oficirska četa. Dočim pride v ostalih evropskih državah povprečno na 30 mož en častnik, pride v Španiji že na vsakih 10 mož eden. Ta premočno zasedeni in premalo zaposleni častniški zbor si je vedno krajšal svoj dolgi prosti čas s politiziranjem. Ustvarjala so se razna oficirska združenja tako zvané "junte", ki so v resnici zadnjih 50 let skoro izključno odločale o španski državi. Tudi diktator Primo de Rivera se je opiral na tako "junto", ko je izvedel državni udar. Novi režim je sicer pometel s temi ostanki fevdalizma, ni pa mogel odpraviti vkoreninjenih navade oficirskega politiziranja. Če so bila tudi politična vojaška združenja razpuščena in prepovedana, ostal je še vedno kazino, kjer se lahko razpravlja, kdo bi v Španiji bolje vladal od onih, ki ravno sedaj vladajo. K temu se je pridružilo še nezadovoljstvo, povzročeno med fevdalnimi oficirji pri gori omenjenih socialnopolitičnih in gospodarskih reformah republikanskega režima, tako da so postali generali in drugi visoki oficirji še bolj revolucionarni kakor so bili že od nekdaj.

Tako se zlasti republikanska vlada za primer upora ni mogla zanašati na armado; njena glavna opora pa je izborno organizirana "guardia civil", ki dela čast Španiji. Kakor že ime pove, je to po izvoru nekaka narodna milica: ustanovljati so jo začeli sredi minulega veka, ko orožništvo samo ni moglo o-

mejiti in zatreti banditstva, ki je bilo takrat silno razpaseno. Zato so se javljali tudi drugi državljani, ki so prostovoljno pomagali žandarmeriji in se polagoma vojaško organizirali. Iz te pomožne policijske ustanove se je tekom let razvila krépka sila javnega reda. Pri tem "guardia civil" ni nikdar prelomila s svojo tradicijo, ki je obstajala v brezpogojni pokorščini svojemu vrhovnemu šefu, notranjemu ministru. Ravno tako lojalno in zvesto, kakor je prej služila monarhiji, služi sedaj republiki. Ko je njen prejšnji poveljnik general San Jurjo kazal neka absolutistična nagnenja in se zamislil v vlogo španskega Schleicherja, se je vlada hitro zavedla hude nevarnosti, ki ji preti od te strani in je San Jurjo odstavila. Generalu je šlo to tako k srcu, da je sedaj potegnil z uporniki, čeprav so bili izgledi za uspeh že vnaprej minimalni.

Puč španskih oficirjev izgleda po načinu, kako je bil izvršen, bolj kot nekaka politična opereta, osvetljuje pa težaven položaj, v katerem se Španija danes nahaja. Vlada s težavo vesla po ozki soteski med reakcijo in komunizmom, pri čemer si oboja nasprotnika složno podajata roke v upanju, da bosta kasneje v nastalem kaosu že kako drug drugega obvladala. Tako izbruhnejo krvavi nemiri enkrat v industrijskih centrih, potem na deželi, potem zopet med vojsko. Vedno imajo svoje prste vmes i fevdalni reakcionarci i anarhistični in komunistični desperadi. Oba skrajna ekstrema, dasi se sovražita do smrti, hodita roko v roki, kakor smo to do nedavna lahko opazovali, tudi v Nemčiji. Vlada ima zato težko stališče in Španija bo še za dogleddo dobo rabila odločnih in nesebičnih mož, preden se bo konsolidirala.

SADOVI LAWNDALSKÉ RDEČE KULTURE

Homer City, Pa.

O te prešentane katoliške cerkve, kako bodejo v oči naše ta "napredne"! Dokaz je tukaj. Ze precej dolgo je, kar sem objavila v našem listu dopis in v njem omenila, da imamo v tukajšnji naselbini osem cerkev z 2000 prebivalci. To poročilo pa je silno vznemirilo J. Brgacha, tamkaj v Sweets Mine, Utah, češ, da sramoto delam ta naprednim. Njegovo pismo, ki mi ga je pisal se glasi:

"Čenjena gospa Mici Gorican: — Ker sem zapazil v "Amerikanskem Slovenceu", ali v farski filiki, ki prihaja v moje stanovanje proti moji volji vaš dopis, ki se hvalisate, da imate samo 8 cerkev v vaši naselbini, ki šteje samo 2000 prebivalcev, ali obenem pa javkate, da imate dve nasprotni društvi. Ali ni sramota, da vi morate biti delavčeva žena pa nasprotujete naprednim društvom in enotam. Svetoval bi vam, da preden daste take dopise v javnost malo bolj pomislite, če se vam bedni zmuceni in sestradan naro dne smeji in vas preklinja, ki ste še tako daleč zaostali za napredno delavčevno ženo.

"Draga gospa Mici! Dobro premislite, da mogoče vaš močiček dela za tiste bore \$150, kakor na milijone nas drugih, ki se mučimo in garamo, ki nas je farska kuta in nikdar siti kapitalizem pogнал v velik prepad, ki se bomo težko iz njega izvlekli. Vi pa daste v javnost, da imate 8 cerkev, poleg 8 cerkev je 8 velikih ali mogoče še črnih lenuhov. Vprašal bi Vas kdo te lenuharje živi, kakor vi sami, vi pišite.

Čenjena G. M. G. jaz vam povem, da jih imam že 37 na moji puki pa še nikdar centa za farske kute. Poglejmo Colorado, U-

pisavo bi se še sami naprednjaki zgražali.

Toliko za danes! Pozdravljeni bralci tega lista. Mary Gorican.

Opomba uredništva: Zgorajšnji dopis smo na željo dopisnice objavili. Obenem je pismo, ki je citirano v dopisu dokaj značilno. Piše ga človek, ki se je nalezal lawndalske rdeče kulture. Ta pa temelji na fanatizmu. Prejšnja leta so taki fanatiki po naselbinah celo po vogalih stali in ko so katoliški rojaki šli h maši ali od maše so jih zmerjali in zasmehovali. Pisec zgorajšnega pisma bi menda to še sedaj rad delal. Lawndalski voditeljčki so pa lahko ponosni na sadove svojega dela!

O SLIKAH NA ZAPADU

Cleveland, O.

Zelo me veseli, ker se je prijavil Mr. Lawrence Leskovec, da gre s slikami iz Jugoslavije, na potovanje po zapadu. Meni te poti za sedaj nikakor ni bilo mogoče izvršiti.

Mr. Lawrence Leskovec je kakor nalašč odbran za ta posel. On je še mlad in vnet za delo, pripraven in tudi zmogen. Njemu bodo služili aparati kakor podložni sluge in muzikalija bo v redu in skladu s slikami, ker je Mr. Leskovec prav izkušen mehanik v tem poslu. — Mr. Leskovec je pa tudi drugače poštenjak in zanesljiv mož, je predsednik največjega društva KSKJ. in je tudi zastopnik lista Amer. Slovenec. Dalje je Mr. Leskovec zelo delaven pri akciji društva Sv. Vincencija Pavlanškega, ki deluje v pomoč revnim. — Mr. Leskovca torej zelo priporočam za kazenje slik. Da bo šlo vse v redu vam lahko jamčim, da se je vsega dobro naučil, predno je odpotoval. Prav dobro mu bo pri tem potovanju služilo tudi to, da je on na zapadu dobro poznan. Bil je več let v Rock Springsu in bo tam prav gotovo našel še mnogo prijateljev in znancev.

Vsem na zapadu prav zelo priporočam, da bi šli slike gledat, ker so res nekaj lepega in ta prilika, ki se vam zdaj nudi, da prihaja k vam vaša lastna domovina je, skoro bi rekel, nekaj zgodovinskega. Kaj takega se še ni zgodilo poprej in nihče ne more garantirati, da se bo še kdaj. Prihajajte torej k tem slikovnim predstavam, da vidite svoje rojstne kraje, da vidite, kako ste nekdaj živeli, da vidite kje in kako ste odrasli. Pridite, da se spomnite na nekatere svoje prijatelje in znance, ki so vam morda še v spominu. Pridite, da morda na sliki vidite svoje starše, morda še žive, ali pa morda le njih grobove, da vidite, — ne vsi nekateri pa vsaj, — svoje brate in sestre. — Pridite, da vidite svojo domovino prav tako, kakoršna je v resnici in prav tako, kakor bi jo videli če bi šli sami tja, ker mnogim od vas bo morda nemogoče, če katerikrat jo videti. — Priprani bodite, da vam za to ne bo nikoli žal, če se udeležite teh slik.

Ant. Grdinc, lastnik slik.

MEDENI PIKNIK V LEMONTU!

Lemont, Ill.

Ko prideš k nam, ko stopiš k nam, napolniš vrt, napolniš hrani. Pa naj te ne ljubim, jesen?

—Silvin Sardenko.

Jesen. — V prirodi je vse drugače nego poleti. Listje rumeni in odpada. Slana pobeli časih hribe in doline. Cvetje in zelenja ni več toliko. V gozdu ponehava petje. Krilati pevci so odleteli v južne kraje. Želimo

REV. P. JOHN,

slovenski ameriški čebelar v Lemontu.

jim srečno pot. Jesenski vetrovi se podijo preko poljan in gozdov ter trgajo častitim hrastovim starcem krone z glav. Vitke smreke se globoko klanjajo pred jesenskimi vetrovi. Povsod ti žumi pod nogami suho listje, menda toži, ker ne more več zeleneti visoko gori nad spreha-ljevo glavo in mora mirno prenašati, da stopa po njem človeška noga. Drevesni listi na tleh izražajo človeško usodo. To je —bčutil že pred več tisoč leti grški pesnik Homer, ki poje:

Kakor listi v gozdu, tako so rodovi človeški:

Liste pomeže na tla ljuto besneči vihar.

Jesenska otožnost objame človekovo srce. To neprijetno razpoloženje se letos še povečava, ker brezposelnost, depresija, kri-za neusmiljeno gospodarji dalje. Toda, kdo bi bil večno otožen. To ne sme biti. Človek potrebuje od časa do časa razvedrila, ki dobro vpliva na človeško telo in na dušo. Zato si je vrlo dobro zamislil naš priljubljeni in veseli Father John v Lemontu, da pred starko zimo še enkrat znan-cem in prijateljem priredi zabavo v naravi in ta bodi posebne vrste. Naš znani čebelar Father John namreč vabi na medeni piknik v Lemont, in sicer na 25.

tembra popoldne po litanijah to je ob 2:30. Piknik bo pri znanem Finžgarju, to pa zato, ker je blizu čebelnjak in v slučaju dežja bomo tukaj pod streho. Naš Father John je zanimiv čebelar. Trdijo, da je čebelarstvo zelo prijetna, po cen in prav nedolžna zabava. Iz srca želi tedaj Father John, da bi se še enkrat poveseili predno zavla-da okrog Lemonta tihota, smrt-na tišina, zima in smrt v nara-vi.

Father John je letos napredoval v čebelarstvu. Ko so letos došli pregledovat Mr. Adams Boudenschatz in Comp. iz Lemonta, kako Father John čebelari, so se pregledovalci prav laskavo izrazili o njegovem umnem čebelarstvu. Zlasti so se gospodje pregledovalci čudili tako imenovanemu opazovalnemu panju, ki si ga je omislil Rev. Father John sam. Poslušajte, kakšen panj je to.

Vsestransko skrbni Father John ve, da se mnogi bojijo čebel, dasi bi jih radi opazovali, kako delajo v panju. Boje se pa čebelnega pika. Sicer čebelar John hudomušno tolaži vsakega, ki ga piči čebela, da en pik čebele podaljša človeku življenje za eno leto. Pa pik boli vseeno. Da te čebele ne opikajo, je iznajdljivi Father John naredil moderni opazovalni panj pod steklom. Panj je zaprt s ključem. Od treh strani se odpre panj in se opazuje skozi steklo, kako marljivo delajo čebele. Ene hite iz panja, druge pa se vračajo z rumenimi, rdečimi ali belimi hlebčki na zadnjih nožicah. Ti hlebčki so cvetni prah ali obnožina. Čebele srkajo iz cvetov sladke sok (nektar), ki ga v svojem želodcu predelajo v med in ga izlivajo v celice satja. Vsakdo si bo lahko ogledal ta umetno prirejeni panj in se mu ne bo treba bati, da bi ga čebele opikale in odebile. Pridi, prijatelj, opazuj, zanimaj se za božje stvarce, čebele.

Gospodje, ki so letos pregledali čebelice v Lemontu, so Father Johnu tudi izrazili, da hočejo v Lemontu prirediti zborovanje čebelarjev. Kako častno to za našega vnetega čebelarja Father Johna, ki se je ravno potom čebelarstvu seznanil že z drugim imenitnim čebelarjem to je z Dr. E. F. Phillips, profesorjem na Cornell univerzi, Ithaca, New York. Imenovani g. Dr. in prof. je letošnje poletje potoval v Evropo in svrhu proučavanja čebelarstva. Na prijazno opozoritev čebelarja Johna, da naj tudi Jugoslavijo obišče ob tej priliki, se je imenitni čebelar tudi v Jugoslaviji mudil. Ali ni ta korak časten za rojaka Slovenca p. Johna!

Lemontski čebelar se pripravljaja za čebelarsko predavanje in zato nam bo znal mnogo povedati pri ogledovanju panjev in čebelic.

Pa mi na medenem pikniku ne bomo samo oči pasli pri čebelnjaku, ne bomo samo ušesa napevali in poslušali zgovorne-ga p. Johna, ampak, kar je bolj važno na medenem pikniku, lahko si bomo posladili življenje in želodčke si bomo potolažili z sladkimi, medeninimi stvarmi. Ne bo manjkalo medene potice. Po-segel boš lahko po medenem ko-laču. Medeno pecivo bo na raz-pologu. Tudi medica bo tekla. O, kako bo vse sladko in medeno, da bomo še dolgo potem medeni in sladki lažje pričakali starko zimo, ki bo prikimala v dežel.

Višek piknika pa bode, ko bo- (Dalje na 3. strani)

TARZAN GRE PO ZLATO V OPAR.

(34)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

V zadnjih slikah je povest pokazala, kaj je medtem časa delal Mugambi in kaj se je go-dilo v Ahmet Zekovem naselju. Zdal pa se po-vrnilo h prizoru, v katerem sme pustili v džun-gli spečega Tarzana in hudobnega zahrbtnega Werperja, ki je držal nad Tarzonom bodalo, da ga zabode in usmrti iz pohlepa do draguljev in oparskega zlata, ki ga je našel, ko je sledil Tar-zanu v Opar. Werper je ravno mislil zvesti...

... toda strahopetnost se ga je lotila, češ, kaj če ga ne pogodi dobro takoj prvič, po me-ni bo. Tarzan me bo raztrgal in zlomil. Saj lah-ko pobegnem z dragulji, si je mislil Werper. In tako je storil in Tarzana pustil spetega na tleh. Tarzan pa je spal ure in ure. Njegovi ostrti čuti posluha, zdaj niso več delovali kakor preja. Težki kamen, ki mu je padel na glavo v oparski širambi mu je pretresel možgane in živec in bil je celo ob spomin.

Tarzana je zaduhal veliki lev. Blizje in blizje se je plazil proti njemu, da ga naskoči. Toda lev ima navado, da pred skokom ni svojo žrtev o-pleta z repom in z njim tolče po zemlji, kakor s kakim čencem. Ti udarci po zemlji so Tarza-na prebudili. Nek naravni instinkt ga je blisko, vito vrgel v pozicijo za napad. Držal je v roki silico in zrl nasproti levu. Pri levih je navada, da nikdar dva leva enako ne nastopata.

POGLEJTE NA DATUM

POLEG VAŠEGA NASLOVA NA LISTU!

Ako je poleg Vašega imena številka "9-32", je to znamenje, da se je vam iztekla naročnina. Pri pošiljanju naročnine se poslužite spodnjega kupo-na. Obnovite naročnino čimprej, ker izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški.

AMERIKANSKI SLOVENEČ. 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Priloženo vam pošiljam svoto \$..... za obno-vitev moje naročnine za "Amer. Slovence".

Ime

Naslov

Mesto

Tvoj nedeljski tovariš.

- TEDENSKI KOLEDAR**
- 25. Nedelja — Kleofa.
 - 26. Ponedeljek — Ciprijan in Justina.
 - 27. Torek — Kozma, Elzearij.
 - 28. Sreda — Venceslav.
 - 29. Četrtek — Mihael, Evtihij.
 - 30. Petek — Hjeronim, Zofija.
 - 1. Sobota — Angeli varuhi.

Rev. J. C. Smoley:
DVANAJSTA NEDELJA PO BINKOSTIH

V prvem delu današnje prilike govori Gospod o poklicu in izvrženju izvoljenega ljudstva. To ljudstvo je Bog poklical že po Abrahamu na svojo gostijo, pozval ga v svojo službo, poudaril mu svoje prijateljstvo. Toda vedno in vedno je to trdo-
ratno ljudstvo zapustilo svojega pravega Boga in se udalo malikovalstvu. Gospod je pošiljal svoje hlapce, to je preroke k njim, ki so jim klicali: "Spreobrnite se, zapustite vaša grešna pota in se vrnite k Bogu, vašemu Gospodu." Toda ljudstvo se ni brigalo za te opomine in klice, zagrabilo jih je in jih umorilo. Naposled je poslal svojega edinorojenega Sina. Tri leta je hodil med njimi, jih svaril, vabil k nebeski ženitni. Tudi njega so zgrabili s svojo grešno roko, umorili na gori pred njihovimi mestom. "In ko je kralj to slišal, se je razjezil, in poslal svoje vojake, da bi kaznovali morilce in pokončili mesto." Z umorom božjega sina je dopolnilo izraelsko ljudstvo mero svojih hudobij, prišla je zaslužena kazen. Rimsko vojaštvo je bilo sredstvo, katerega se je poslužil Bog, ti so zavzeli Jeruzalem, ga pokončili in pomorili ljudstvo. Mesto križa na gori Kalvariji je stalo na stotine in stotine križev okoli mesta, na katere so pribili Rimljani vjete Jude.

V drugem delu prilike pa govori Gospod o poklicu drugih narodov. Kralj je rekel svojim služabnikom: "Ženitnina je bila sicer pripravljena, pa povabljeni je niso vredni. Pojdite na razpotja in povabite vsakogar, kogar najdete." Ker so se Jude izločili, so dobili apostolski ukaz, da gredo po širnem svetu, da uče vse narode in jih sprejmejo v njegovo cerkev. In tako se godi še danes. Misijonarji hite v daljne dežele k poganom oznanjati božji nauk, da se napolni hiša nebeskega kralja, sv. Cerkev. "Toda prišli so dobri in hudobni," pravi evangelij, "in bil je eden, ki ni imel svatovskega oblačila na sebi. Je bila to njegova krivda? Kako moremo od ubožca zahtevati, da naj bo praznično oblečen?"

Glejte, v tretjem delu evangelija pa govori Gospod o poklicu posameznega človeka. Ko smo pri sv. krstu prešli prvo povabilo k ženitni, nam je bilo izročeno potrebno svatovsko oblačilo, namreč posvečujoča milost božja. Prvi človek, ki je prejel tako oblačilo, je bil Adam. Bil je zopet prvi, ki je to oblačilo omadeževal z grehom. Mi, njegovi potomci, smo mu sledili in mi še sledimo. "Veliko je poklicanih, pa malo izvoljenih." In če vržemo mi svoje svatovsko oblačilo proč, je naš greh večji ko je bil Adamov. Ko je Adam grešil, je mislil, da si bo svoj položaj izboljšal, saj mu je skušnjavec obljubljaj, da bo tak ko Bog. Mi pa grešimo, vržemo to svatovsko oblačilo od sebe, dasi dobro vemo, kam bomo prišli brez njega na onem svetu. Če se ločimo trdovratno od Boga, se bo glasila sodba: "Vrzite ga v vnanjo temo!"

Ko je Gospod priliko končal, ga je vprašal eden poslušalec: "Gospod, ali jih je malo, ki bodo zveličani?" In odgovoril je: "Trudite se, da boste šli skozi ozka vrata." To se pravi: Vam ni treba tega vedeti, ni se vam treba bati, če se boste resno potrudili za nebesa. Kjer je dobra volja, tam bo pomagal ta, kojega usmiljenje je tako veliko, kakor je velika njegova pravičnost.

RAZNE NOVICE IZ NEODREŠENE DOMOVINE

Delovanje policije
Iz Bohinjske bistrice poročajo o Lojzetu Bratužu, da je imel policijski opomin (ammonimento) in je moral biti vsak večer zgodaj doma. — K takemu, ki ima policijski opomin, lahko vsak čas in vsako noč pridejo policijski agenti, da se pripravi, ali je res doma. Brez ugovora se mora takim policijskim agentom izročiti ključ od stanovanja, da lahko brez vsakih ovir pridejo v hišo, kadar se jim poljubi. Bilo je 29. julija, ko so ti agenti našli Bratunja neko večerno uro doma v družbi dveh prijateljev. Drugi dan je bil klican na polico, kjer so mu povedali, da sta dotična ki sta bila pri njem, "sumljivi" osebi in gorje če ga še kedaj najdejo s tema dvema skupaj. — Italijanski policijski zakon je v tej točki fenomenalen. Posvarjenec to pravkar opisane "sarže" je strogo prepovedano "občevati s sumljivimi ljudmi". — Vrag ga vedi, koga imajo oni za sumljivega! — Če se človeka ogneš, morda le radi neprimlik, ker te oko teh policistov vidi in se bojiš, da bi imel če bi se z njim pozdravil kake sitnosti, utegnejo se njega zapreti, ker je to, da si se mu umaknil, njim nekako znamenje, da imata kaj skupaj

in utegnijo se njega zapreti. Če pa z njim govoriš, je pa ravno tako mogoče, da osumijo tebe in njega, da imata skupaj kakšne skrivnosti. Potem se pa vedi tako da bo za vse prav, če se moreš. —
Kmalu potem, ko je bil Lojze Bratuž posvarjen, da je z omejenimi na svojem domu govoril, se je odpravil v Sočo, da se

DENARNE POŠILJATVE

v Jugoslavijo in druge evropske države pošiljamo zanesljivo in točno po dnevnem kursu. Včeraj smo računali:

DINARJI:	LIRE:
100 din. \$ 2.26	100 lir. \$ 5.75
250 din. \$ 4.90	200 lir. \$ 11.40
500 din. \$ 9.40	300 lir. \$ 16.60
1000 din. \$ 18.35	400 lir. \$ 22.00
2500 din. \$ 46.15	500 lir. \$ 27.00
5000 din. \$ 91.00	1000 lir. \$ 52.75

Za izplačila v ameriških dolarjih:

Za izplačilo \$ 10.00 morate poslati \$ 10.80
Za izplačilo \$ 20.00 morate poslati \$ 21.00
Za izplačilo \$ 30.00 morate poslati \$ 31.10
Za izplačilo \$ 50.00 morate poslati \$ 51.30
Za izplačilo \$ 100.00 morate poslati \$ 102.50

Prejemniki dobijo izplačila v dolarjih.

JOHN JERICHO

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Pogled na tekmovalce z veslarskimi čolni, ki so se nedavno borili v Los Angeles za svetovno prvenstvo v hitrosti veslanja.

okoplje. Domov grede je korakal z dobrimi znanci. Opazili so ga policijski agenti, ki so ga ustavili. Že 2. avgusta je bil po naglem postopku obsojen na 3 mesece strogega zaporu in po prestatem zaporu še na dve leti "posebnega policijskega nadzorstva" (vigilanza speciale), kar je višja stopnja trpinčenja. Da so bili osumljeni tovariši v resnici "nevarni", so agente po krivem pričali pred sodnijo. — Taka je pravica naših ljudi pod Italijo.

Gospodarska katastrofa na Pri-morskem

Tržaška katastrofa je čedalje bolj očitna. Številke kažejo, da je letošnji promet v juliju znašal le še 68 odstotkov celotnega prometa iz lanskega julija, ki je znašal v dobi prvih sedem mesecev 242 tisoč ton, letos le 208 tisoč ton. Letoviški kraji ob meji tudi čutijo krizo in je tujeev v primeri z lanskim letom zelo malo, nedeljski izletniki pa dajo prav malo izkupiti podeželskim gostilnam. Cene poljedelskih pridelkov so v Trstu prav nizke. Tako stane 100 kg (nad 200 funtov) krompirja komaj 16 lir (okoli 90c). Kmetu se niti režijski stroški ne izplačajo pri prodaji pridelkov.

Vojaške vaje fašistične mladine

Trst, 30. avg. — V noči od nedelje na ponedeljek je bila izvršena v tržaški provinci mobilizacija vseh fašističnih omladinskih organizacij. Mobiliziranci so se morali zbrati na 18 določenih krajih, odkoder so v naglih pohodih krenili v Sezano, kjer so se vršile velike vojaške vaje, katere je vodil pokrajinski tajnik fašistične stranke v Trstu, Terucino. Mobiliziranih je bilo 1500 članov. Izvršene so bile vežbe v vzdrževanju zvez med posameznimi fašističnimi vojaškimi informacijami v Postojni. Senožetah in St. Petru na Krasu, kjer je imel odbor za fašistično propagando velike shode s predavanji o ciljih in delu fašistične organizacije.

Tlačiteljem našega naroda uha-jajo lastni rojaki

Iz Zadra poročajo, z dne 30. avg. da se je tam pripetil dogodek, ki je zelo neugodno vplival na tamošnje fašistične kakor tu-

di vojaške kroge. Neki ital. karabiner Enrico Pierini, ki je bil v službi na obmejni postojanki Babni dub, je s stražo pobegnil z orožjem vred v Jugoslavijo in se tudi takoj javil pri jugoslovanskih obmejnih oblasteh. Takoj po pobegu omenjenega karabinerja se je sestala v Zadru posebna komisija, ki je uvedla strogo preiskavo in zaslišala vse osebe, ki so imele s pobeglim orožnikom kakoršne-koli stike. Sedaj zatrjujejo, da je vsa družina pobeglega karabinerja v protifašističnem taboru razen očeta, ki je zaprt. Bratje in sestre v inozemstvu baje zelo aktivno delujejo proti fašizmu.

Kako se pripravljajo

Preko Soluna poročajo, da je italijanska vlada sestavila albanski vladi predlog, naj zgradi novo cesto, ki bi vezala Korčo s centralno Albanijo. Neki made-donski list naglašja na to poročilo, da je cilj italijanskega načrta v tem, da postane Drač središče albanskega okrožja namesto Soluna. Glavna pot bi šla preko Tirane, tako bi si Italija na ta način zagotovila ves notranji promet Albanije v primeru vojne z Jugoslavijo.

Smrt uglednega rojaka

Dne 16. avgusta je umrl v Skočjanu pri Divači tamkajšnji učitelj v pokoju, in bivši dolgoletni župan Albin Strekelj, v starosti 66 let. 43 let je služboval kot učitelj in vedno v Skočjanu, razen pol leta začetne službe v Sežani. — Vsakemu je bil prijatelj in znal je vsem dobro svetovati, zato je bil tudi pri vseh priljubljen. Otrokom je bil v šoli kakor pravi oče in je znal zlasti pridobiti funkcionarje, da so se dobila sredstva za pomoč revnim otrokom. Že leta

NA PRODAJ ZEMLJA

Prodajam 80 akrov črne zemlje; 50 akrov obdelane; lepa poslopja; 90 milj od Chicage. — Cena \$2800; kot prvi obrok \$500. — Peter Marx, R. No. 2, Francesville, Ind.

Društvo sv. Jožefa

štev. 53, K.S.K.J., Waukegan, Ill.

Sprejema vse slovenske katoličane od 16. do 55. leta v odrasli oddelku; v mladinski oddelku pa od rojstva do 16. leta. — Seja se vrše vsako drugo nedeljo ob 9 uri zjutraj. Društvo ustanovljeno leta 1900. — Skupno šteje 390 članov(ice).
Nadaljna pojasnila se dobi od sledečega odbora:
Math Slana, Jr., predsednik
Joseph Zorc, tajnik
Mike Opeka, blagajnik.

DRUŠTVO SV. JERONIMA

ŠTEV. 153, K.S.K.J., CANONSBURG, PA.

Sprejema vse zavezne katoliške Slovence in Slovenke od 16. do 55. leta, v mladinski oddelku pa od rojstva do 16. leta. Zbora vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v lastnem prostoru.
Za nadaljna pojasnila se obrnite na spodaj podpisani društveni odbor:
MIKE TOMŠIČ, predsednik,
STANLEY SOBERL, tajnik,
ANTON TOMŠIČ, blagajnik.

1890 je v eni tamošnjih podzemskih jam pridelil božičnico; za katero je daroval nemško-avstrijsko planinsko društvo vsem otrokom vse šolske potrebščine za celo leto. Otroci revnejših staršev so pa bili poleg tega obdarovani še s toplo vrhno in spodnjo zimsko obleko, poleg drugih dobrot, kakor sadja in slaščic, katerih so bili deležni vsi otroci. Te božičnice so se potem vsako leto ponavljale do okupacije po Italijanih.

Potres na Koroškem

Dne 26. avgusta kmalu po 11. uri dopoldne so čutili v Celovcu na Koroškem precej hud potres, ki se je pojavil iz severne strani in se polagoma izgubljal proti jugu z vrtinčastim bobnenjem. Potres ni razen nekaj strahu povzročil nikake škode.

Slovenski župnik oproščen

Pred goriškim sodiščem se je vršil 25. avg. proces proti župniku Francu Čemžarju iz Opatjega sela. 37 letni župnik je bil obtožen, da je prodajal vernikom slovenske molitvenike in druge knjižice verske vsebine, ki so pa bile zaplenjene po odredbi goriških oblasti. Sodnik je na osnovi izpovedi obtoženega župnika in na podlagi prič razsodil, da župnik ni zakrivil nikakega kazniviga prestopka in ga je oprostil.

Navdušenje je človeku to, kar je para lokomotivi.
* * *

Gorečnost brez previdnosti je kakor tek v črno noč.

DRUŠTVO SV. VIDA

štev. 25, K. S. K. J. CLEVELAND, O.

Leto 1932.
Predsednik, Anton Skull, 1099 E. 71st St.
Podpredsednik, Anton Strniša.
Tajnik, Anthony J. Fortuna, 1093 E. 64th St.
Zapisnikar, Frank Sodnikar Sr. Blagajnik, Ignac Stepic.
Nadzorniki: Joseph Ogrin, Joseph Germ, Anton Korosec, Zastavonoša, John Modic. Banderi, Frank Drcan. Vratar, Jacob Korencan. Duhovni vodja, B. J. Ponikvar. Zdravniki, Dr. J. M. Seliskar, Dr. M. J. Oman, Dr. L. J. Perme in Dr. A. J. Perko.
Društvo zbira vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.
V društvo se sprejmejo člani(ice) od 16. do 55. leta.
Zavarujete se lahko za 20-letno zavarovalnino ali pa za do smrti zavarovalnino in sicer za \$250, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000 posmrtnine.
V društvo se sprejmejo tudi otroci od 1 dneva do 16. leta.
Za bolniško podporo pa \$7.00 in \$14.00 tedenske bolniške podpore, v slučaju bolezni, bolnik naj se naznan pri tajniku samo, da dobi zdravniški list in karto in naj se ravna po priložih.

SIROM JUGOSLAVIJE

Hiša je zgorela
V Zgornjem Zabukovju je ogenj pri belem dnevu uničil nišo posestnice Terezije Sere-tove. Zgorel je ves inventar, vsa obleka, zaloga žita in nekaj denarja.

Nezgode

19 letnega elektromonterja Albina Zemljo iz Zurovnice pri Radovljici je usekal gad v levo roko. — Brezposelni zidar Ivan Boltar v Lohi pri Kamniku se je sprl s svojo ženo, katero je v jezi poškodoval po glavi z ročno tehtnico. — Oba se zdravita v ljubljanski bolnici.

Dolenji Logatec

Zelo slovesno so blagoslovili novi gasilni dom v Dol. Logatcu. Dom stoji ob državni cesti nasproti pošojilniških hiš. — Za občino je nov gasilni dom lepa pridobitev.

O, ko bi me že Bog rešil

Tako je odgovoril stari Anton Arko iz Kota pri Ribnici, po domače "Ta zadnji," mimoidoči grabljico, ko je pred podom počival, kjer je obračal seno. Komaj je dekle odšla, se je starček zgrudil in domači so ga našli mrtvega. Star je bil 75 let.

Nesreča

Na Purthofu pri Trziču na Gorenjskem je odletela v žagarja Martina Stancerja žaga cirkularka in ga ranila na trebuhu ter mu prizadejala težke notranje poškodbe.

Nezgode

Brezposelnemu delaver Alojziju Sinkovcu iz Celja je padlo težko nakovalo na nogo in mu zmekčalo stopalo, ko se je ravno mudil pri nekem kovaču.

Napaden

Ko se je Ivan Vrgan, posestnik iz Obrežja pri Ptujju vračal neke noči proti domu, so nanj navadili neki neznani moški in mu prizadejali take poškodbe, da se je moral iti zdraviti v bolnico.

MEDENI PIKNIK V LEMONTU!

(Nadaljevanje z 2. strani)

ste poučeni, da je med važen v zdravilstvu. Nekdaj je spadala strd med najboljša domača zdravila. Čujte, veliko mož tudi zdravnikov priporoča med kot zdravilo. Neki zdravnik se je izjavil, da bi ne imela pogresati nobena družina steklenice pristenega čebelnega čistega medu, ker se med izvrstno uporablja kot zdravilo zoper vratne bolezni. Znani prelat Knipp omenja v svojih zdravniških knjigah med kot zdravilo zlasti proti gnilobi, ki se vsled glivic ugnezdí v grlu, želodcu in v vratu. Zato toraj, cenjeni prijatelji in prijateljice zdravja, pridite v Lemont 25. septembra na medeni piknik, da se bomo še enkrat to leto porazveselili in da se bomo preskrbeli z medom od znotraj in od zunaj in tako oboroženi vsi medeni se razšli narazen ter srečno preživeli nadležno zimo. In naš p. John nam bo ob slovesu medenega piknika zaklical in možato dejal: Bodimo delavniki kot so delavne čebelice! Če bo lepa udeležba na medenem pikniku, gotovo bo vedno veselil čebelar Father John še zapel s pesnikom J. Stritarjem:

Na delo, naj mraz je, naj vroče; truditi se vsak je dolžan; kdor delať more, pa noče, zanj krop je predober neslan.

Da bomo vredni neslanega kropla in še več, pridimo na medeni piknik v Lemont, ki ga sklicuje Rev. Fr. John Ferlin!

Z današnjim poročilom in valbilom Rev. John samo ustreza želji, ki so jo izrazili letošnji mnogi romarji in izletniki popraščujoč namreč, kedaj bode običajni letni medeni piknik. Dejali so, da naj Father John v časniku A. Slov. objavi medeni piknik in bodo gotovo prišli na zanimivi in koristni piknik. Toraj sedaj je odločeno, da bo medeni piknik 25. septembra popoldne po litanijah in sicer ob vsakem vremenu. Vsi dobrodošli!

B. W.

9 knjig za \$3.29

DA DAMO PRILIKO

našim dragim naročnikom, da pridejo po ceni do lepih in zanimivih knjig tudi v teh slabih časih, razpisujemo od danes pa dokler zaloga spodaj navedenih knjig ne poide in ne za dalj kakor SAMO DO 15. OKTOBRA 1932. v razprodajo naslednje knjige:

- "GORENJSKA", krásna knjiga, ki bi jo vsaj vsak Gorenjec moral imeti in stane \$2.00
- "DOLENJSKA", druga krásna knjiga, o kateri smo prejeli mnogo pohval, stane \$1.50
- "MESTA DRAVSKE BANOVINE", opisuje Celje in lepi zeleni Štajer, stane \$.40
- "SPOMINSKA KNJIGA AMER. SLOVENCE", knjiga ki bi jo moral imeti vsak ameriški Slovenec, radi zgodovine slov. pionirjev \$.75
- "ENA BOŽJIH CVETK", interesanten roman, ki zanima vsakogar in stane \$1.00
- "OB SREBRNEM STUDENCU", drug zanimiv roman izpod peresa Dr. Jakliča, stane \$.50
- "OČE BUDI VOLJA TVOJA", zanimiva povest iz Istre, stane \$.50
- "ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM", vzgojna knjiga, priporočljiva za vse stanovce, stane \$.25
- "OD SRCA DO SRCA", zanimiva razprava za ameriške Slovence. Stane \$.20

SKUPAJ TE KNJIGE STANEJO \$7.10

TEKOM TE RAZPRODAJE DOBITE VSE TE KNJIGE ZA SAMO

\$3.29

Poslužite se te redke prilike, predno bo razprodaja zaključena in dokler zaloga ne poide.

ENAKE PRILIKE NA KNJIŽNEM TRGU NI VSAK DAN.

Naročilom je priložiti potrebni znesek v poštnem ali Ekspresnem Money Order ter poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Kmečki punt

AVGUST ŠENOA:

Poslovenil Joža Glonar

"Boj, draga snaha!" je odgovoril podban, "res, ali si vprašala mater zaradi Miliča?"

"Sem."

"In?"

"Rekla je: 'Svojo hčer naj dam — bajtarju? Nikdar!'"

Ambrož se je zdrnil.

"Bomo videli!" je rekel in poljubil snaho na čelo. "Zbogom, draga hči! Jaz moram na delo."

X.

V onem kotu, kjer se rečica Krapina, prihajajoč iz severa, izteka v Savo, se raztezajo skrajni zapadni izrastki zagrebške gore. Na kraju zadnjega obronka ob reki Savi stoji grad Susjed, ki ga je kralj Robert dal postaviti že okoli l. 1316 za obmejno stražo in večjo varnost vse okolice. Od Zagreba pa do Susjeda se širijo gorski izrastki od glavnega grebena proti ravnini v obliki plodnih bregov in gričkov, pokritih z vasmí, naselji, vinogradi in pašniki, dalje za njimi pa se dviga bolj temna gozdna gora, čije mehki grebeni se v lahko zavrtih črtah vidijo na modrem nebu. Med bregovjem hitijo hladni potoki skozi male klanee proti Savi. Na mestu pa, kjer sega gora do Save, so bregovi bolj strmi, klanci ozji, potoki manjši, šuma bolj gosta. Pred precej strmo zarezo med dvema bregoma stoji tik Save samotni breg, pokrit z nizkim hrastjem, gabrovjem, koprjem, robidovjem, trnjem in praproto.

Na severu deli ta breg od Save glavna cesta, ki gre iz Zagreba, na jugu teče Sava, tako da sega voda do robov nizke šume. Breg ni visok, toda dolg. Od vasi na vzhodni strani se vzdiga počasi kakor stopnjice, na zapadu pa se zloži na nižja k cesti, ki gre zopet ob vodi; na jugu in severu pa je strm in nepristopen. Na njegovem podolgovatem hrbtu se na vzhodu nekoliko dvigne še posebna višina in na njej stoji grad Susjed, ki je samo zato varen, ker stoji na samem. Njega sredino tvori veliko štirikotno poslopje na dve nadstropji; v njem so stanovanja za gospodo, stara klet in podzemne ječe, male nizke sobice iz rezanega kamena, v katere solnčni žarki nikdar ne pogledajo. To poslopje obdaja štirikoten zid, ki teče po višini in ima v vsakem kotu stolp, med katerimi je najmočnejši oni, ki se nahaja na južno-zapadni strani proti Savi. Na tem prostoru so nova klet, hlevi, poslopja za družino in oborožence; tukaj stoji tudi precejšnje število železnih topov in dvocevka. Proti vasi in cesti je bila na vzhodni, položni strani izkopana globoka grapa, zavarovana s plotom in ostrimi kolci. Na severu brega leži ozek klanec med dvema višinama. Obronki brega so strmi, pokriva jih temno zelena šuma, iz katere gleda ob cesti tu pa tam golo, sivo skalovje. Po klancu teče bister potok pod grmovjem in preko z mahom porastlega kamenja; ob njem gre stezica. Tu in tam si sledijo kamenite, gole zareze in če greš po tej poti, kjer čuješ samo žuborenje vode in skrivnostno šumljanje listja, se ti odpre plodna dolina, sredi katere se ob vodi lahno zibljejo srebrnoliste vrbe, po katere bregovih pa leže raztresene kočice Dolja. Na vzhodu s klanec klopota ne daleč od ceste par mlinov, in če pogledaš nekoliko dalje v hladno gorsko zarezo, boš videl, kako se je stara cerkva sv. Martina med akacijami in brezami naselila na sivi, goli skali.

Ta hišica sv. Martina je čudna stanka, zunaj pred svetom na pol lesena, znotraj v gori na pol kamena. Od zunaj vidiš njene sive stene,

mala okenca, leseno začrnelo streho, majhen stolpič z velikim jabolkom. Vstopiva! Tukaj je dvorišče. Na levi zija v kamenju globoko duplo, na desni gredo v ozadju široke kamenite stopnjice proti gotskim vratcem. Odtod lahko prideš v goro. Pod stopnjicami stoji stara pridžnica iz surovega kamena, na štiri ogle; na njej je nerodna roka izklesala Salomonovo zvezdo. Pod njo te vodijo nizka vrata pred oltar preproste cerkvice. Tiho je tukaj, da je človeka skoro strah. Med kamenjem seva tu ali tam solnce v skalno duplino, raste zeleno mladje, po dvorišču srfota včasih kaka lastavica ali prhne izpod strehe preplašen netopir.

Tak je Susjed, taka njegova okolica, pozorišče mnogih krvavih bojev; toda od one noči, ko je gospa Uršula nasilno vrgla iz gradu Heleno in Tahove sinove, je bilo razmeroma mirno; tožb in pritožb se je malo čulo in vsak je mislil, da bo tako tudi ostalo, in hvalil Boga, da je vda takorekoč čez noč odnesla strah pred Tahom. Stara Heningovića pa je bila bistra glava in temu gluhemu miru ni prav nič zaupala. "Ban Peter miruje," tako je govorila, "stari volk v svojem brlogu zbira misli in orožje. Dobro, da vem!" Zato je Uršula neomoljeni hčerki pustila na Mokricah pri gospe Marti, sama pregledala vse grajsko obzidje od vrha do temelja, si od gospoda Ambroža izposodila štiri nove topove, kupila trideset plošč svine, štiri sodce smodnika in mnogo kopij iz orožarnice Zrinjskih. Za kastelana je postavila plemiča Ivana Gušića, ki mu je dala za pomoč Franca Puhakovića in Ivana Sabova.

Bilo je že precej pozno v noči, ko je silno trobentanje na okroglem stolpu zbudilo gzdalino Andreja Horvata, vratarja, ki je smrčal v mali stražarnici ob velikih vratih. Takoj za tem se je začelo kričanje in ropotanje. Andrej je skočil po koncu, ogrnil kožuh, prižgal luč in stopil iz stražarnice; toda predno je spustil most, je odprl okence na vratih in zaklical:

"Kdo je božji?"

"Domači," se je od zunaj oglasila Uršula.

Most je zaškripal z verigami nizdol, vrata so se odprla in Andrej, ki je luč visoko vzdignil je bil ves presenečen, ko je videl, kakšna množica se je na konjih prerivala v grad: spredaj Heningovića, gospod podban in gospodje Kerečen in Konjski, kastelan Gušić, za njimi pa kakih dvajset plemičev in štirideset oboroženih konjenikov z bakljami.

"Andrej!" je rekla gospa, ko je ustavila konja, "zbudi takoj Puhakovića in Sabova in tudi oskrbniki naj pridejo. Te konjenike spravi pod streho, kakor veš in znaš. Štiri konje daj osedlati! Hitro, človek, in potem se oglasi v gradu!"

Andrej je čudeč se izbulil zaspane oči — toda takoj se je poklonil. Zvest služabnik ne izprašuje, ampak posluša. Zaprl je velika vrata in opravil vse, kar mu je gospa naročila. Dolgo, skoro do svita, se je svetila luč za okni Susjeda. Sem in tje švigajoče sence so dokazovale, da gospoda v gornjih dvorih še bede in imajo svoje skrbi. Po noči se je zdaj pa zdaj spustil višeci most in preko njega sta vsakokrat pohitela po dva jezdec na razne strani. Ta par preko vode Krapine proti Zaprešiću, drugi na sever proti Stubici, tretji proti Stenjevcu; — Andrej pa je pohitel naravnost v Zagreb, potem ko se je bil dolgo časa razgovarjal z gospodom Ambrožem.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

DIVJA GONJA ZA BANDITI

Chicago, Ill. — Ena najbolj razburljivih bitk se je odigrala v sredo zvečer v osrednjem delu mesta, ki ji je bilo priča najmanj 50,000 ljudi. Policija je zasledovala neki avto, v katerem je sedelo šest ali sedem banditov, ki je drvil s hitrostjo 55 milj na uro po natlačeno prometnih ulicah Wabash Ave., Madison, Clark, Van Buren, Dearborn in Harrison St. Med celo potjo so padali strelji, ki so ranili štiri pešce. Na Harrison St. je neki truk oviral policiji zasledovanje in jo zakasnil za tri minute, vsled česar se je posrečilo banditom uti potem, ko so zapustili svoj avto, ki je bil par dni prej naznanjen kot ukraden. Eden banditov je bil ranjen, ker so se v avtu našli sledovi krvi.

Kriza. — Najbolje bo, da tudi jaz ustavim svoj obrat in neham izdelovati klobuke.

— Kaj ti gre tako slabo?

— Ne, toda danes sem čital v novinah, da je treba štediti od zgoraj in tako bom moral odslaj menda prodajati čevlje.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Zdravnikova raztresenost. — Hotel sem vam napisati recept, pa že zopet nimam črnila v nalivnem peresu.

— Če se ne motim, gospod doktor, gledate na toplomer, meni ste pa vtaknili pod pazduro nalivno pero.

V JUGOSLAVIJO

Preke Bremana
Z NAJHITREJŠIMI PARNIKI
KAR JIH PLUJE

BREMEN EUROPA

Poučen vlak ob parniku v Bremerhavenu jamči najbolj pripravnemu potovanju v Ljubljano.

Pojasnila da katerikoli agent ali 130 WEST RANDOLPH STREET, CHICAGO, ILL.

NORTH GERMAN LLOYD

DR. ALLAN J. HRUBY

Specijalist za pljučne in srčne bolezni

Tel. Rockwell 3364
Stanovanje: 1130 No. Loré Ave.
Tel. Austin 2376, Chicago
Urad: 3335 West 26th Street
Uradne ure: 9 do 5 zveč. razen sredi ob sredah 9 do 11 dop.; ob sobotah 1 do 4 pop.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podpora organizacija v Združenih Državah Ameriških je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Ill.

POSUJE ŽE 38 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago St., Joliet, Ill.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA DO \$3,000,000.00.

SOLVENTNOST K.S.K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima nad 24,000 članov in članic v odraslem oddelku in nad 12,000 članov in članic v mladinskem oddelku.

Skupno število krajevnih društev čez 200.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 38-letnega obstanka nad \$4,000,000.00.

Geslo K. S. K. Jednote je: "Vse za vero, dom in narod!"

Ce se hočeš zavarovati pri dobri, poštenu in bogati podporni organizaciji, zavaruj se pri KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLSKI JEDNOTI, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo članice in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in od 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250.00; \$500.00; \$1000.00; \$1500.00 in \$2000.00 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizke, samo 15c v razredu "A" in 30c v razredu "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača \$1000.00 posmrtnine.

CENTRALNA BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assessment primerno nizke.

DVAJSET-LETNO ZAVAROVANJE:

K.S.K.J. je prva slovenska podpora organizacija v Ameriki, kjer se član(ice) lahko zavarujejo samo za 20 let, proti primeroma nizkemu mesečnemu assessmentu. Po preteku 20 let ne plačujejo nič več posmrtninskega assessmenta. V slučaju smrti se takoj izplača njih posmrtnina.

70-LETNA STAROSTNA ZAVAROVALNINA:

Vsak član(ica) K.S.K.J. ki doseže 70 let svoje starosti je upravičen(a) do 70 let starostne podpore oz. je prost assessmenta. Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če nisi član ali članica te močnega organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoča h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej slovenski katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. let. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 NO. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

O TEM IN ONEM

NEIZMERNOST VESOLJSTVA

Ob priliki zadnjih opazovanj planeta Erosa objavljajo zvezdoslovci članke, v katerih razmišljajo o razsežnosti in o meji vesoljstva. Naše znanje o nebesnih telesih je namreč danes s pomočjo teleskopov in optične fizike tako naraslo, da poznamo že ogromno število zvezd in pa njihovih razdalj od zemlje kakor tudi med seboj. Zvezdoslovci računajo, da znaša število tako s prostim očesom vidnih kakor nevidnih zvezd okrog 5 milijard.

Vidimo na nebu megleni pas, ki ga imenujemo Rimska cesta. To je samo najgostejši del megle nega morja, v katerem se nahaja tudi naš solnčni sistem z zemljo. V tem meglenem morju se nahajajo skoraj vse zvezde, ki jih se dojemajo največji teleskopi. Takozvana rimska cesta je samo najgostejši del tega megle nega morja. Središče tega ogromnega "morja" je ozvezdje Plejad. Naša zemlja sama se počasi giblje okoli Plejad, ki so od nas oddaljene 192 svetlobnih let, tako da vsaki 22 milijonov let napravi en krogotok.

Sloveči francoski zvezdoslovec Houlléville piše v "Revue des deux Mondes", da se onkraj tega megle nega morja, v katerem se nahaja naš solnčni sistem skupaj z zemljo kot neskončno majhna pega, razprostirajo ogromni prostori, v katerih pa teleskop razločuje še majhne megle nega pike, ki pomenijo ravno tako svetovja, kakor so naša. To so takozvane megle nega spirale, od katerih je Andromeda nam najbližja in najlepša.

Da se vsaj približno izmerijo ti ogromni svetovni prostori, imamo, kakor znano, merilo svetlobnega leta. Vemo, da znaša hitrost luči v prostoru 300.000 km na sekundo. Svetlobno leto znaša 300.000 km, multipliranih s številom sekund, ki jih ima eno leto. Ogromno število, ki ga tako dobimo, je merilna enota svetovja. Najbližja zvezda našemu solnčnemu sistemu je Alfa, koje razdalja od zemlje znaša malo manj kot 4 svetlobna leta. Če bi konstruirali neskončno zmanjšan plan našega svetovja, v kojega središče bi postavili zemljo, potem bi bilo solnce od zemlje oddaljeno 1 cm, zvezda Alfa pa 2500 metrov. Zvezda Vega bi na tem planu bila oddaljena od nas že 15 km, polarna zvezda pa, ki je oddaljena od zemlje 46 svetlobnih let, bi bila na planu oddaljena 28 km od nas.

Toda svetovje pozna nemerno večje razdalje. Ameriški zvezdoslovec Adams je na podlagi intenzitete luči v spektroskopu izračunal oddaljenost 3000 zvezd, ki so od nas oddaljene 2000 svetlobnih let. Toda drugi ameriški zvezdoslovec Shapley je prišel še do neprimerno presenetljivejših števil. Najbolj bo zanimala metoda, kako je on mogel izračunati take brezkončne razdalje.

Shapley je izračunal oddaljenost nekaterih zvezd, kojih luč rabi k nam 2000 let! Imamo zvezde, kojih svetlobni volumen in barva se menja. Zvezda Delta na primer, ki se nahaja v takozvanem Cefeae-ozvezdju, se tozadevno menja točno vsakih pet dni in pol. Nekateri teh zvezd se menjajo vsako uro, nekatere pa šele vsakih 30 let. Vse take zvezde imenujemo cefeide. Shapley je l. 1914. išoč vzrok tega pojave, postavil sledečo hipotezo: Cefeidi so ogromni plinasti mehurji, kojih prostornina se periodično krči in razširja. Kadar se krči, se ogreje, kakor n. pr. stisnjeni zrak v sesalki bicikla. Obenem s temperaturo pa se poveča tudi luč in se začne menjati barva od rdeče do bele. Nasproten proces se vrši, kadar se plinasta masa razširi.

Ako zdaj v nebesju najdemo

dve cefeidni zvezdi, ki imata enako periodo med razširjanjem in krčenjem — in te periode nastopajo s skrajno preciznostjo istočasnosti — potem z gotovostjo sklepamo, da imata ti dve zvezdi isto prostornino in iste vrste luč. Če sedaj poznamo oddaljenost ene, poznamo tudi oddaljenost druge od zemlje: razdalja bo približno ista. Po tej metodi je Shapley mogel z veliko točnostjo izračunati oddaljenost velikega ozvezdja Centaura, ki obsega več tisoč zvezd, od zemlje, znaša nič manj ko 20 tisoč svetlobnih let.

Toda to še ni največja, do zdaj poznana razdalja v svetovnem prostoru. Nemški zvezdoslovec Herzprung je l. 1913 proučeval malo meglo Magelhaensa, ki se tudi s prostim očesom vidi kot pegica ob strani rimske ceste. Se torej zdi, da je še zveza z megle nega morjem, v katerem se nahaja naš solnčni sistem. Teleskop je odkril, da je to ozvezdje samih cefeidov. Iz njihovih periodičnih pulzacij je Herzprung izračunal, da je Magelhaens oddaljen od nas 60.000 svetlobnih let!

Da bi si mogli kolikor toliko predstavljati to ogromno razdaljo, narišimo na papir točko, ki naj predstavlja zemljo. Solnce bo predstavljalo točko, oddaljeno od zemlje 1 cm. Potem se bo Magelhaensova megla morala narisati kot točka, ki bi bila od zemlje oddaljena celih 36.000 km.

In vendar tudi še ta razdalja ne pomeni skrajne meje vesoljstva.

Imamo v takozvanem prostoru, ki se nahaja onkraj našega megle nega morja, kakor smo že rekli, takozvane spirale megle. Zvezdoslovec Hubble, ki opazuje nebo z velikim teleskopom na Mount Wilsonu, kojega leča ima premer 100 palcev, je odkril 46 svetlobnih točk periodične menjave od katerih pripada 36 slovi megli Andromede, ki se nahaja onkraj našega svetovja. Njihove periodične vibracije nam omogočajo, da izračunamo njihovo razdaljo od nas. In tako je Hubble našel razdaljo med zemljo in spiralastim ozvezdjem Andromede, ki znaša 930.000 svetlobnih let! To se pravi: Ako bi se Andromedino ozvezdje slučajno v svetovnem prostoru stvorilo danes, bi ga zagledali šele naši znanjci čez 930.000, to je približno čez 1 milijon let!

Priljubljenost je slaba stvar: oguljufan je z njo oni, ki jo sprejema, kakor oni, ki jo odaja.

VAŽNO NAZNANILO!

Kazanje filmskih slik iz Jugoslavije na zapadu.

Kakor že poročano v tem listu in Glasilu KSKJ., bom podpisani obiskal nekatere slovenske naselbine na zapadu, v katerih bom kazal filmske slike iz Jugoslavije po sledečem redu in programu:

Omaha, Nebr., 17. in 18. septembra.
Rock Springs, Wyo., 23. in 24. in 25. septembra.
Leadville, Colo., 27. in 28. septembra.
Salida, Colo., 29. sept.
Canon City, Colo., 30. sept.
Denver, Colo., 1. in 2. oktobra.
Colorado Springs, Colo., 4. oktobra.
Pueblo, Colo., 5. in 6. okt.
Kansas City, Kans., 8. in 9. oktobra.
St. Louis, Mo., 13. in 14. oktobra.
Tega programa se bom točno držal. Ob prostem času, kolikor ga bo na razpolago, bom obiskal v vsaki naselbini naročnike Amer. Slovenca kot njegov potovalni zastopnik. Na svidenje omenjene dni! Lawrence Leskovec.

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premaio.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

V uradu "Amer. Slovenca"

- lahko kupite Money Ordre od American Express Company;
- lahko pošljete denar v stari kraj po dnevnem kurzu;
- lahko plačate vaše račune za luč in plin;
- lahko dobite raznovrstne informacije kot:
- o potovanju v stari kraj, ali kamorkoli, in
- o dobavi povratnega dovoljenja za priti nazaj iz starega kraja;
- o dobavi potnih listov, bodisi jugoslovanskih ali ameriških;
- izdelujemo vsa notarska dela za tu in stari kraj, kakor tudi prestave na slovenski in angleški jezik

Se priporočamo!

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd ST., CHICAGO, ILL.